

ročník XV

pohľady

3/2001

Z OBSAHU:

Na ostrove Molokai

Začiatkom februára tohto roku navštívil Peter Žaloudek, náš krajan zo Slovenska, žijúci vo Viedni, už po štvrtý krát havajský ostrov Molokai. Dodnes sa na ostrove nachádza kolónia malomocných. V exkluzívnom článku pre Pohľady Peter píše o tom, ako sa na Molokai ocitol a prečo ho stále toto zvláštne miesto na tejto zemi priťahuje. Čítajte na stranách 4,5 a 6.

Damian de Veuster

Robo Grigorov

Ojedinelý rebel slovenskej
hudobnej scény

Alžbeta Sommerbauer

... A POZDRAVUJTE
MI DOMOVINU

Sme dvaja

Jozef a Dodo
Ivaskovci

Slovo predsedu – rok 2001- Medzinárodný rok dobrovoľníkov

Na úvod jednu dobrú radu všetkým budúcim „Häuselbauerom“ – nezabudnite na jednu maličkosť: v pivnici si niekde (najlepšie v blízkosti okna) naplánujte jednu malú priehlbínu – asi tak 40 cm hlbokú s priemerom pár cm. Keď budete mať vašu perfektné izolovanú pivnicu vytopenú a voda bude stáť po kolená - môžete hneď zavolať požiariakov, ktorí vám tú vodu v priebehu pár minút (pomocou tejto malej priehlbinky) vypumpujú. V opačnom prípade... o tom vám môžem porozprávať, keď celú tu vec duševne a fyzicky „spracujem“.

Určite sa pýtate o čom to dnes píšem? Čítajte ďalej: Pri tejto nepriemnej zalezitosti mi prišiel onoho rána pomôcť jeden požiariak – Rudi – z našej dediny, ktorého dcérka chodí náhodou do škôlky s mojím synom (je to vlastne práve teraz jeho potencionalna nevesta). A keďže pri naháňaní vody sa treba aj o niečom rozprávať, tak som sa ho pýtal čo tak robí a čo kedy horelo a že čo tak dostane, keď horí, napr. stolárska dielňa v susednej dedine. A on že nič (Orginalton: „... ist doch Ehrensache!“), a že ho vraj mám druhý raz zavolať kľudne skôr, lebo aj cudzí ľudia ho vytiahnu s posteľe a on im z radosťou pomôže.

Stovky ľudí ako môj priateľ Rudi vykonáva denne služby, práce, činnosti bez zaplatenia - na dobrovoľnej báze. V slávnostných rečiach politikov a hodnostárov sa často tejto skupine ľudí hovorí ako o „pojive našej spoločnosti“ a v nemecky hovoriacich krajinách sú tiež titulovaní ako - „Ehrentamtliche“. Nie peniaze sú motorom ich činnosti, ale pocit zodpovednosti. Či starostlivosť o starých alebo postihnutých, či požiariaci, alebo ochrancovia prírody, či športové kluby, alebo rozličné náboženské spoločnosti, ale aj politické spolky (nie každý v politike je minister) - služba spoločnosti, bez ktorej sa vlastne ani nezaobideme a ktorú veľakrát berieme dosť samozrejme a vnímame to ako povinnosť toho človeka – robí našu spoločnosť „ľudskou“.

Osobne ma veľmi potešilo, že zasadanie OSN práve rok 2001 odsúhlasilo za „Medzinárodný rok dobrovoľníkov“ - po anglicky to znie trochu elegantnejšie – United Nations Year of Volunteers. Často čítame v tlačí o takýchto organizáciách aj pod menom NGO's (= Non Government Organizations).

Aj činnosť pre Volksgruppen je „Ehrensache“! Nechcem teraz robiť z nášho spolku svetovú záležitosť, ale aj my spadáme do tejto kategórie aj my sme malá NGO. Sme fórum, ktoré je tvorivou pôdou pre dobrovoľníkov s rozličnými názormi, rôznymi profesiami, záujmami, ideálmi, predstavami a túžbami. Vypĺňame v našej malej slovenskej komunite úlohu môjho priateľa požiarnika. Podobne ako Rudi, sme veľakrát v nasadení – na šťastie nie v živote nebezpečných situáciách, ale ľahké to nie je – sprostredkovať našim krajanov v rakúskej spoločnosti slovenské slovo, oboznamovať ho so súčasným vývojom slovenskej kultúry, umožňovať stretávanie Slovákov žijúcich v Rakúsku na pôde slovenského spolku. Naším úsilím chceli by sme dosiahnúť, aby neostali po nás len slovenské mená vo viedeňskom telefónnom zozname. Výbor a veľa ďalších dobrovoľníkov, krajanov i rakúskych priateľov prispelo k tomu, kde dnes ako Volksgruppe a spolok v užšom zmysle stojíme. Im všetkým sa chcem na tomto mieste poďakovať za ich nadšenie a idealizmus pre spoločnú vec Slovákov, žijúcich v Rakúsku. Tento rok patrí nám - dobrovoľníkom!

Vlado Mlynar

Na prahu leta na jednej strane sveta plného hojnosti a na strane druhej plného utrpenia a núdze Vám, milí čitatelia ponúkame zamyslenie Jána Sucháňa z jednej z jeho nedávnych kázni v slovenskom rádiu Twist, ktoré boli uverejnené v jeho knihe Zrenie, ktorá vyšla v decembri 2000 vo vydavateľstve PS MONT v Bratislave.

Vždy som si myslel, že som človek, ktorý odpúšťa.
Zistil som však, že keď sa skutočne musíte postaviť
a poprosiť o odpustenie pred celým svetom,
je o niečo ťažšie byť taký prísny k ostatným,
ako ste bývali.

BILL CLINTON

Ján Suchán
HLAS SVEDOMIA

Priatelia, kedykoľvek, keď zahryzeme do krajca chleba, nezabúdajme, že je to Boží dar, ktorý má moc života. Kedykoľvek, keď vyslovujeme slovo, mali by sme hľadať také slovo, ktoré by živilo aj našu dušu, nášho ducha.

Kde, z čoho pramení duchovná i materiálna chudoba ľudí v priebehu celých ľudských dejín i našej dnešnej doby? Biblia hneď na počiatku to povie krásnym obrazom o Rajskej záhrade, ktorá predstavovala hojnosť a pozhnanie v každom smere, až kým do života človeka nevstúpila pýcha, lakomosť, nemiernosť, závišť, teda hriech.

Lev Nikolajevič Tolstoj napísal poviedku Hostinec. Hovorí v nej:

„Bohatý muž si zmyslel, že urobí ľuďom veľa dobra. Tam, kde prechádzalo najviac ľudí, postavil hostinec. Bolo v ňom všetko, čo robí ľuďom dobre: pec, palivo, svetlo, komory plné potravín, zeleniny a občerstvenia, v izbách posteľe a v skrinách rôzne šatstvo. Bolo toho toľko, že to vystačilo pre veľmi veľké množstvo ľudí.

Keď bolo všetko hotové, napísal veľmi jasný návod na používanie tohto hostinca: Ako sa majú veci používať a to, že ľudia tu môžu byť ako dlho chcú a poslúžiť si všetkým, čo ich srdce poteší a, že po sebe musia zanechať taký poriadok, aký tu našli. V tomto si majú navzájom pomáhať. Bola tu len jedna podmienka: nikto si nemôže brať viac, než v tej chvíli potrebuje. Návod viditeľne pripevnil na dvere a sám sa utiahol do svojho domova.

Ale ako to už s ľuďmi býva, návod si vôbec neprečítali. Všetko začal používať a na svojich spolublížnych vôbec nemysleli. Každý si napecháva vrecká aj tým, čo vlastne vôbec nepotreboval. Každý myslel len sám na seba. Potom sa začali kvôli tým veciam v dome aj hádať. Ešte aj zásoby zničili, aby tí, čo prídu po nich, nemali nič. Postupne zničili v hostinci všetko, takže ani im nezostalo. Mrzli, hladovali, trpeli nespravodlivosťou a neprávom, ktoré si navzájom spôsobovali. Nakoniec začali nadávať aj na darcu: že urobil primálo zásob a že mal sem postaviť strážcu, lebo takto sem chodila všelijaká háveď a dom, ktorý nemal pána, stal sa miestom nešťastia.“

Na konci Tolstoj pripísal aj poučenie:

„Tak ako sa chovali ľudia v hostinci, chovajú sa aj vo svete. Nečítajú návod na použitie, ktorý im Boh vpsal do srdca. A niektorí veľkí učelia to spísali aj do kníh. Avšak ľudia si žijú podľa svojej vlastnej hlavy a vlastnej vôle. Zničili nielen svoj život, ale aj život všetkých ľudí. Teraz jeden druhému robia výčítky, ba vyhovávajú sa, že za všetko je zodpovedný vlastný Boh a nie oni sami. Kiež by ľudia konečne pochopili, že oni sami sú tvorcami svojho šťastia! K tomu nepotrebuje nič iné, len počúvať na vôľu svojho Dobrodinca. Potom zažijú takú radosť, akú si nevedia ani predstaviť.“

Mnohí sa pozeráme, obzeráme, premýšľame, čo najviac potrebujeme k zdravému životu. V hĺbkinách človeka ožýva sa hlas. Je to hlas svedomia. Svedomie znamená úctu i bázeň, slobodu i zodpovednosť.

Prikazuje človeku, aby miloval, konal dobro, vyhýbal sa zlu. Aby išiel za tým, čo je spravodlivé a správne. Dôstojnosť ľudskej osoby zahŕňa v sebe a vyžaduje spravnosť morálneho svedomia. Morálne svedomie zasa zahŕňa vnímanie princípov morálnosti, ich aplikáciu v daných okolnostiach praktickým rozlišovaním dôvodov a dobra a napokon úsudok o konkrétnych činoch, ktoré sa majú vykonať, alebo už boli vykonané. Pravda o morálnom dobre vyjadrená v zákone rozumu sa prakticky a konkrétne poznáva rozvážnym úsudkom svedomia. Človek, ktorý si volí v súlade s týmto úsudkom, sa označuje za rozvážneho, múdreho.

Svedomie umožňuje vziať na seba zodpovednosť za vykonané činy. Ak človek spácha zlo, správny úsudok svedomia môže v ňom ostať ako svedok univerzálnej pravdy o dobre a zároveň ako svedok o zle jeho jednotlivéj voľby. Úsudok svedomia je zárukou nádeje a odpustenia. Tým, že svedčí o spáchanom priestupku, pripomína, že treba prosiť o odpustenie a naďalej konať dobro.

O SPOLKOVÝCH FINANCIÁCH

Často sa na nás obraciate s mnohými otázkami, návrhmi a tiež požiadavkami, čo sa týka financovania spolkového činnosti. Touto cestou vás chceme detailnejšie poučovať o tom, akým spôsobom sa spolková činnosť financuje. Po uznaní Slovákov, žijúcich na území Rakúska za Volksgruppe (národnostnú skupinu) sme v roku 1993 ako každá Volksgruppe získali na základe Ústavy Rakúskej republiky finančnú podporu zo štátneho rozpočtu. Naše výdavky sú viazané na nariadenia, ktoré pre menšiny pripravuje rakúsky Bundeskanzleramt (BKA). Okrem fixných položiek, ktorými sú nájomné, prevádzkové náklady a telefón, je naším cieľom investovať najmä do oblasti kultúry.

Podujatia, ktoré organizujeme v priestoroch nášho spolku, ako i väčšie akcie v iných prenajatých priestoroch, musia byť rok dopredu naplánované a predložené na BKA. Taktiež musíme predložiť finančný plán na celý nasledujúci rok. Schvaľovací proces je dlhodobý, jednotlivé položky BKA s nami detailne konzultuje a následne ich schváli alebo zamietne.

Až potom naozaj dostaneme peniaze na naše konto, ktoré môžeme vydávať len podľa schváleného rozpočtu. Na rok 2001 sme napríklad dostali peniaze až v polovici júna. Z toho vyplýva skutočnosť, že ak máte záujem pozvať významnú osobnosť do našich priestorov, musíme to naplánovať niekedy aj celý rok dopredu. Naša činnosť, ktorú predkladáme na schválenie, musí úzko súvisieť s kultúrou a životom slovenskej národnostnej skupiny v Rakúsku.

Pripomíname, že výbor, ktorý v spolku pre vás pracuje, vykonáva činnosť bez nároku na finančnú odmenu. Naším honorárom je vaša odozva, ktorá ak je pozitívna, motivuje.

Vaše finančné príspevky, ktoré posielate ako členské alebo dobrovoľnú podporu na činnosť RSKS, sa v našom účtovníctve evidujú a na konci roka ich vykazujeme v rámci správy o nakladaní s financiami. Z týchto peňazí hradíme položky, ktoré nemôžeme vyúčtovať na BKA. Týka sa to napríklad udržiavania

priestorov na Otto Bauer Gasse, občerstvenia po vystúpeniach našich hostí, kvety pre umelcov a pod.

Z peňazí od BKA taktiež nemôžeme financovať hosťom cestovné alebo ubytovanie vo Viedni. Ak máte záujem o podrobnejšie informácie, kontaktujte sa priamo na našu pokladničku pani Ľubicu Macurovú. Naše vyúčtovanie sa koná raz ročne a je evidované a založené v našej spolkovvej kancelárii na Otto Bauer Gasse.

Súčasťou programu generálneho zhromaždenia, ktoré sa koná každé dva roky, je aj správa pokladníka. V jej obsahu informuje členov o stave pokladne za dané obdobie a pri tej príležitosti sa členovia môžu priamo informovať o našich výdavkoch a príjmoch.

Ďakujeme za pochopenie a Vašu doterajšiu pomoc a priazeň. Špeciálne ďakujeme našim usilovným „bufetárom“, ktorí pred každým podujatím pre nás všetkých chystajú malé občerstvenie. Teší nás, že aj tu vidíme stále nové tváre.

Váš výbor RSKS

Vorwort

Wie in der letzten Nummer von Pohlady berichtet wurde, der Europarat und die Europäische Union haben gemeinsam das Jahr 2001 zum Europäischen Jahr der Sprachen ausgerufen.

„Alle Mitgliedsländer sind dem Aufruf mit einem nationalen Veranstaltungsprogramm gefolgt. In Österreich sind bereits jetzt bundesweit an die 260 Aktivitäten gemeldet, weitere werden noch im Laufe des Europäischen Jahres der Sprachen 2001 hinzukommen. Sämtliche Veranstaltungen in Österreich werden ab Jänner 2001 online unter www.sprachen-2001.at bekannt gegeben.

Die erstaunliche Anzahl und Vielfalt der beschriebenen Aktivitäten zeigt, dass sich der Wunsch von Initiatorinnen und Koordinatorinnen in Österreich erfüllen könnte:

Im Europäischen Jahr der Sprachen 2001 wird mit einem ideenreichen Aktionsprogramm die Sprachenvielfalt Europas und die Mehrsprachigkeit seiner Bürgerinnen gefeiert, gewürdigt, gefördert und damit wohl auch weit über das Jahr 2001 hinaus im Bewusstsein der Bevölkerung verankert.“

Dagmar Heindler

Nationale Koordinatorin für das Europäische Jahr der Sprachen

Diesmal bringen wir paar aktuelle und für die Slowakische Volksgruppe interessante Beispiele von Aktivitäten des Jahres der Sprachen.

Weltflüchtlingstag am 20. Juni 2001

Am Mittwoch 20.06.2001 fand der erste Weltflüchtlingstag statt. Das Flüchtlingskommissariat der Vereinten Nationen (UNHCR) will mit dem Bedenktag unter dem Motto "Respekt" auf den Beitrag aufmerksam machen, den die Flüchtlinge in ihren Gastgesellschaften leisten. Flüchtlinge bloß zu tolerieren genüge auf Dauer nicht, denn Tolerieren hieße lediglich "Dulden", und dies trage nicht zum gleichberechtigten menschlichen Umgang bei. Die Betroffenen müssten ein völlig neues Leben beginnen, eine neue Sprache erlernen, sich in der neuen Umgebung zurechtfinden und mit dem Verlust der Heimat, der Familie und des sozialen Status zurecht kommen. Dies sei eine "immense Leistung", die Respekt verdiene, so UNHCR.

Im vergangenen Jahr haben etwa 6,9 Millionen Menschen von den UNHCR-Hilfsprogrammen profitiert. Der größte Teil der Hilfe wurde in Asien (56%) und Afrika (37%) geleistet. Mit Unterstützung des UNHCR konnten im vergangenen Jahr 572.000 Flüchtlinge in ihre Heimatländer zurückkehren, was einen Anstieg von vier Prozent gegenüber 1999 bedeutet.

Die Länder, die 2000 die meisten Flüchtlinge aufgenommen haben sind Pakistan (etwa zwei Mio, ein Plus von 800.000), der Iran (1,9 Mio, plus 30.000) und Deutschland (900.000, ein Minus von 70.000). Von allen afrikanischen Aufnahmeländern hat Tansania die meisten Flüchtlinge (680.000). Für Österreich hat das UNHCR für das Jahr 2000 noch keine endgültigen Kennzahlen. 1999 lag Österreich mit 82.500 aufgenommenen Flüchtlingen weltweit an 29. Stelle der Aufnahmeländer. (apa/wm)

Na ostrovo Molokai

Počas mojich študentských rokov na gymnáziu v Žiline som si prečítal životopis belgického kňaza Damiána de Veustera Na ostrov smrti. Je to skutočný príbeh katolíckeho kňaza, misionára, ktorý v druhej polovici devätnásteho storočia pôsobil v leprosáriu na Molokai. Kniha na mňa veľmi zapôsobila a zrejme zohrala dôležitú úlohu v mojom živote, pretože som neskôr študoval teológiu. Už vtedy som zatúžil navštíviť toto miesto.

V roku 1998 som plánoval mesačnú dovolenku na Havajských ostrovoch, pričom som si povedal: ak už letíš tak ďaleko a stojí to toľko peňazí, musíš konečne zájsť aj na Molokai. Netušil som však, že na návštevu miest, kde kedysi pôsobil P. Damián a kde dodnes žijú malomocní, budem potrebovať zvláštne povolenie. S veľkým úsilím som si povolenie vybavil a so sprievodcom z radov malomocných sa mohol v leprosáriu asi tri hodiny pohybovať. Nebolo toho veľa, čo som tam vtedy videl, ale tak tomu je vlastne vždy, keď je človek odkázaný na sprievodcu.

Aj to málo ma však vtedy natoľko oslovilo a nadchlo, že som si tam zhotovil niekoľko jednoduchých diapozitívnych záberov a po návrate do Viedne som o tomto mieste začal robiť diaprednášky. Pretože moja zvedavosť rástla a túžil som vidieť a dozvedieť sa o živote ľudí v tejto kolónii čo najviac, hľadal som rôzne možnosti a kontakty pre ďalšiu návštevu. Telefonicky som sa zoznámil s tamojším duchovným, belgickým katolíckym kňazom, ktorý už 52 rokov pôsobí ako misionár na Havaji. Vďaka nemu som dostal v nasledujúcich rokoch tri špeciálne pozvania, ktoré mi umožnili prežiť dlhší čas v kolónii.

Začiatky kolónie

V roku 1778 zakotvil pri brehoch jedného z havajských ostrovov anglický kapitán James

Cook so svojimi tromi loďami. Miestny obyvateľia prijali Cooka a celú jeho posádku s veľkými poctami a srdečnosťou, vlastnou Havajčanom. Táto povestná priateľskosť ľudí z havajských ostrovov neskôr začala priťahovať stále nových prisťahovalcov z celého sveta. Títo so sebou však okrem výtvarných civilizácie, techniky a kultúry privliekli i rôzne choroby.

Pretože domorodí obyvatelia tieto choroby predtým nepoznali a ich organizmy nemali obranné látky proti nim, počet ľudí, žijúcich na súostroví sa výrazne znížil. Za sto rokov od objavenia Havaje kapitánom Cookom klesol počet ostrovanov z 250 000 asi na 50 000! Najstrašnejšou z nových chorôb bolo práve malomocenstvo. Dodnes ho na Havaji volajú čínska choroba, pretože sa predpokladá, že ho privliekli prisťahovalci z Ázie. Keďže sa proti tejto chorobe vtedy nevedeli brániť, zriadil v roku 1865 vtedajší havajský kráľ Kamehameha V. z iniciatívy lekárov a rôznych štátnikov z Ameriky a Európy práve na ostrove Molokai kolóniu pre malomocných.

Prečo práve Molokai?

Na všetkých ostrovoch hľadali miesto, kde by sa mohla zriadiť kolónia pre malomocných. Muselo to byť miesto, na ktorom žilo málo ľudí, ale zároveň i také, ktoré by bolo čo najviac izolované, aby bol k nemu čo najťažší prístup. Na ostrove Molokai, dlhom takmer 60 a širokom asi 10 kilometrov, sa na jeho severnom okraji nachádza malý cíp - poloostrov s rozlohou asi 15 kilometrov štvorcových. Tento poloostrov je od ostrova oddelený vysokými, strmými horami, cez ktoré dodnes vedie jediný, ťažko schodný chodník. Z troch ostatných strán obmýva územie oceán. Bolo to miesto ako „stvorenie“ pre myšlienku zriadiť novú kolóniu malomocných.

Záhadná choroba

Malomocenstvo je infekčná choroba, ktorú spôsobujú baktérie. Na Havaji a v mnohých iných krajinách sa malomocenstvo volá taktiež Hansenova choroba, lebo výraz malomocný považujú ľudia, trpiaci touto chorobou, za ponížujúce označenie. Názov pomenovali podľa nórskeho lekára Dr. Hansena, objaviteľa baktérií, spôsobujúcich malomocenstvo. Objav sa mu síce podaril už koncom 19. storočia, avšak až od roku 1946 jestvuje liek proti chorobe.

Baktérie (latinsky *Mycobacterium leprae*) sa podobajú tým, ktoré spôsobujú tuberkulózu. Ich spoločnou charakteristikou je veľká rezistencia – aj niekoľko desaťročí po smrti človeka ich možno nájsť v pozostatkoch kostí. Na tele malomocného sa najprv objaví biely flak, ktorý sa postupne zväčšuje do šírky a hĺbky. V momente, keď baktérie napadnú a zničia nervy, dochádza k odumieraniu tkanív a postupne i končatín. Tento proces sprevádza hnisanie, krvácanie a veľmi nepríjemný zápach. Nakoniec postupne odpadávajú kúsky mäsa.

Choroba má niekoľko štádií a v jej poslednom, keď je už napadnuté celé ľudské telo a vnútorné orgány, človek zomiera na vyhľadovanie a zároveň vykrváca. Dodnes nie je definitívne jasný pôvod tejto strašnej choroby. Často som sa zhováral s ľuďmi z kolónie, s ošetrovujúcim lekárom a zdravotnými sestrami, ktorí mi tézu jej nejasného pôvodu potvrdili. Vie sa len, že malomocenstvo sa vyskytovalo a dodnes aj vyskytuje v oblastiach s nedostatočnou hygienou, jednostrannou a jednoduchou stravou, zlými sociálnymi podmienkami a tam, kde je veľmi teplo. Pravdepodobne to ale súvisí aj s imúnnym systémom človeka. Počul som z rozprávania iných a aj som sa v kolónii stretol s takými

prípady, keď na Molokai vyviezli celú rodinu, pretože všetci členovia boli nakazení malomocenstvom. Zároveň tam však boli jednotlivci z početných rodín, v ktorých nikto iný, okrem nich, malomocenstvo nedostal. Podľa poslednej štatistiky, publikovanej v slovníku klinických chorôb PSCHY-REMBLA, dnes žije na svete asi 1,8 milióna registrovaných malomocných. Odhaduje sa však, že tento počet je oveľa vyšší...

Damián de Veuster a Molokai

Páter Damián prišiel na Havajské ostrovy v roku 1864 a prvých deväť rokov prežil na najväčšom a najjužnejšom ostrove Havaii, podľa ktorého je súostrovie pomenované. Činnosť misionárov spočívala v tom, že istý čas pobudli v jednej dedine, slúžili omše a vysluhovali ďalšie sviatosti, učili ľudí a pracovali s nimi. Po niekoľkých týždňoch či mesiacoch odišli do inej osady. Bol to ustavične sa opakujúci kolobeh.

Vždy, keď sa P. Damián po čase opäť vrátil do tej istej dediny, v ktorej už predtým bol, videl, že mnohí ľudia chýbajú. A to nielen starí, ale i malé deti. Nikto z dedičanov mu nechcel odpovedať na otázku, kde sa ľudia podeli. Hanbili sa totiž za svoju chorobu a zároveň sa báli k nej priznať, lebo mali panický strach z toho, že ich pošlú na Molokai. Ostrov bol v ich myšliach zapísaný ako to najhroznejšie väzenie.

Keď niekto chorobu dostal, snažil sa za každú cenu časti tela zakryvať, alebo utekal do hôr, kde sa skrýval a ľudia z dediny mu prinášali jedlo. Po dedinách totiž chodili policajti a vyhľadávali malomocných, ktorých potom deportovali na Molokai. Nevedno kedy sa to počas pôsobenia na Havaii P. Damiána dozvedel, ale po deviatich rokoch sa dobrovoľne prihlásil do služby malomocným.

Príchod na ostrov smrti

Presný dátum príchodu P. Damiána na Molokai je neznámy. Avšak o tom dni sa veľa píše v jeho životopisoch, ktoré autori napísali z rozprávania očitých svedkov. Musela to byť však pre ľudí, žijúcich na ostrove strhujúca udalosť. Misionár priplával malou loďou v roku 1873.

V tom čase žilo na Molokai okolo 800 malomocných. Mnohí z nich boli zhromaždení na brehu oceánu, pretože videli prichádzajúcu loď, ktorá bežne privádzala nových malomocných, ale i potravu a šatstvo. Malomocní boli úplne odkázaní na zásobovanie z okolitého sveta. Keďže na Havaji je stále teplo a na brehu bolo asi veľa ľudí, P. Damiána ovanul po príchode na breh ten odporný zápach. Bolo mu na vracanie a v duchu si hovoril, že to tam asi nevydrží.

Predseda len sa premohol a šiel ďalej. Mal na sebe čiernu sutanu a ľudia na neho hľadeli s nepochopením. Bol to prvý človek, ktorý

tam prišiel dobrovoľne a zdravý. Až keď sa prešiel po kolónii, uvedomil si, v akej hroznej a pre nás nepredstaviteľnej materiálnej a duchovnej biede tam ľudia žili. V kolónii vládol totálny chaos, nikto sa o nikoho nestaral, malomocní boli znechutení a zatrpknutí, voči sebe veľmi agresívni, až brutálni.

Tí, čo boli v poslednom štádiu malomocenstva sa tam len tak povalovali a nikto sa im nevenoval. P. Damián priniesol úplne iného, nového ducha – ducha viery, obetavosti, nádeje, no najmä lásky. So svojimi ľuďmi sa úplne stotožnil, neskôr aj tým, že sám ochorel na malomocenstvo. Stal sa jedným z nich. Zachoval sa v pamäti spôsob jeho oslovovania malomocných: We leppers – my malomocní. Možno toto bol práve dôvod, prečo ho ľudia prijali, akceptovali a prečo počúvali, čo im hovorí. A práve vďaka jeho veľkej viere v Boha a zároveň veľkej láske k tým ľuďom sa jeho príchodom a 15-ročným pôsobením niečo podstatné v živote kolónie zmenilo. Dnes ju totiž ľudia už viac nenazývajú peklom, ale skôr nebom na zemi.

Osobný kontakt

Za tie roky, čo tam chodím, poznám už skoro všetkých malomocných. Dnes je ich tam 41. Z mnohými som sa rozprával, pričom som si robil aj poznámky. Azda najviac ma dojalo, keď niektorí z malomocných povie: P. Damián bol jedným z mála ľudí, ktorí nás pochopili, ktorí vedia, ako tu žijeme a čo tu prežívame... Pritom ani jeden z dnes žijúcich ľudí v kolónii P. Damiána nemohol osobne poznať, lebo zomrel v roku 1889. Rozprávanie o jeho živote sa stále traduje až dodnes. Ďalším faktom, ktorý na mňa hlboko zapôsobil, bolo zvláštne vyžarovanie ľudí na Molokai, ich charisma. Ľudia, ktorí tam dnes žijú, majú 65 až 90 rokov a väčšinu svojho života prežili v kolónii, v úplnej izolácii. Poznačilo ich to a sú tak trochu utiahnutí, nezhovoriví. Za tie roky, čo tam chodím, som sa s mnohými spriatelil a dopisujeme si. Môžem dosvedčiť, že sú to skutočne veľmi zvláštny a krásny ľudia – povedal by som, že sú oveľa duchovnejší a jemnejší.

Mám na to takú svoju teóriu: myslím, že to utrpenie a život v izolácii ich vnútorne poznačil a zmenil, že ich akoby posunul za horizont. Samozrejme, že majú svoje starosti, problémy, rôzne iné choroby, ale akoby objavili nové duchovné hodnoty. Pre mňa bol naozaj vždy najväčší zážitok hovoriť s nimi.

Spomeniem ešte jednu vec, ktorá okamžite padne do očí každému, kto ostrov navštívi: je tam všade čisto, upravené domy a predzáhradky. Keď som to tam tak pozoroval, v duchu som si pomyslel, že je to zrejme nepriamo účinnosť pôsobenia P. Damiána, lebo neustále tým znechuteným ľuďom opakoval, že to je ich ostrov a iné miesto na zemi už mať nebudú. Preto si ho musia sami pre

Na tomto zábere je Kalawao ako vyzeralo okolo roku 1900.

Dom pre návštevníkov - tu sa mohli stretávať príbuzní s malomocnými. Oddelovalo ich pletivo, aby sa navzájom nemohli dotýkať.

Fotografia malého chlapca, ktorého v roku 1937 poslali do kolónie.

Na tejto fotografii ma vidieť spolu so skupinkou malomocných a kňazom po sv. omši v Kalaupape.

Kostol sv. Františka v Kalaupape, v ktorom sa dnes schádzajú k modlitbám katolícki veriaci-malomocní.

Korene stromu obrastajú prastarý hrob jedného malomocného cloveka.

Pani Kuulei Bell

seba spraviť pekným, čistým a takým, aby sa na ňom pokiaľ možno cítili dobre...

Hlboké priateľstvo

Na tomto mieste by som rád spomenul dve osoby z kolónie, s ktorými ma viaže priateľský vzťah. Sú to pani Olivia Breitha a pani Kuulei Bell. Pani Olivia má 86 rokov a v kolónii žije od roku 1934. Napísala autobiografiu o živote v nej z jej pohľadu. Keď knihu čítate, skutočne vám naskočí husia koža. Zmocní sa vás hrôza ale i hnev na tých, ktorí tam ľudí posielali. V tej knižke okrem iného spomína aj to, že prvýkrát v živote videla malé dieťa až v roku 1968. Americko-havajské úrady vtedy "ufahčili" život malomocným tým, že im umožnili navštíviť svojich príbuzných na iných ostrovoch. Bola šokovaná z toho "objavu" a nadšená, aké úžasné a krásne stvorenia sú malé deti. S pani Oliviou som sa viackrát stretol a urobil z nej niekoľko fotografií. Napriek vysokému veku je stále duchovne veľmi svieža, je skvelým rečníkom a vie krásne spievať, čo som aj zažil počas bohoslužieb v miestnom kostole.

Pani Kuulei má 65 rokov. Počas mojich pobytov na Molokai ju navštevujem každý deň. Z jej rozprávania som sa veľa dozvedel o živote ľudí v kolónii, ale i o jej vlastnom živote. Okrem iného mi porozprávala príbeh o svojej dcére, ktorú jej ihneď po pôrode zobrali a neznámymi ľuďmi v Honolulu si ju adoptovali. Ľudia v kolónii – manželské či partnerské páry – mali zakázané počať deti. Samozrejme, že sa toho mnohí nedržali. Keď sa však dieťa narodilo, okamžite ho matke odobrali, aby sa náhodou neinfikovalo chorobou. Prítom od roku 1946 jestvuje liek, silné chemoterapeutikum, ktoré takmer vylučuje možnosť nákazy dieťaťa. Takýchto prípadov je v kolónii veľa. Aj tento rok som spoznal iných ľudí s podobným osudom. Nečudo, že v tejto časti Molokai nikdy nebolo počuť detský smiech. Dodnes je zákaz vstupu do kolónie ľuďom mladším ako 16 rokov. Za to tam ale vidieť veľa psov a mačiek a keď niektoré zvierka umrie, ich majitelia im vykopú hrob a ozdobia ho kvetmi, akoby sa jednalo o hrob človeka. Myslím, že sa to dá pochopiť.

Toľko rozprávanie Petra Žaloudka. Od svojho prvého pobytu na ostrove Molokai absolvoval takmer 40 prednášok spojených s premietaním diapozitívov v Rakúsku, v Čechách a na Slovensku. Stretnutie s ním pripravujeme aj v rámci klubových večerov na pôde Rakúsko-slovenského spolku vo Viedni. O termíne vás budeme včas informovať.

V JEDEN MÁJOVÝ PIATOK SME SA OPĀT STRETLI V SPOLKOVÝCH PRIESTOROCH NA OTTO BAUER CASSE, ABY SME SI VYPOČULI PŮTAVÉ ČÍTANIE Z NAJNOVŠEJ KNIHY ALŽBETY SOMMERBAUER ... A POZDRAVUJTE MI DOMOVINU.

Matka s piatimi deťmi opustila vtedajšie Československo a vydala sa na cestu do Austrálie, kde potrebovali učiteľku slovenčiny a čerstvú silu v krajanských novinách. Do Melbourn sa pokúšala dostať cez Juhosláviu. Už v Záhrebe sa však predstava o lepšom a pokojnejšom živote začala rozplývať. Austrálske veľvyslanectvo žiadosť o azyl početnej rodine zamietlo, pretože Alžbeta nebola rozvedená a nechceli riskovať problémy s prípadným nárokom otca na deti. Po rôznych peripetiách sa napokon rodina usadila v Rakúsku a snažila hľadať svoju identitu v novej krajine, relatívne blízko od domova, ale oddelenej ostatným drôtom.

Určite si mnohí z vás spomenú na tento príbeh hrdinskej matky. Asi pred rokom Alžbeta Sommerbauer prezentovala svoju autobiografickú prvotinu *Aj za ostatným drôtom kvitnú biele margaréty* (vydanú v roku 1999). Minulý rok sa dostalo do tlače voľné pokračovanie tohto románu ... a pozdravujte mi domovinu, ktoré vydal Rakúsko-slovenský kultúrny spolok. Prezentácia knihy sa konala 4. mája 2001. Potešilo nás, že medzi zúčastnenými hosťami bola aj slovenská herečka Milka Zimková. Svedčí to o tom, že slovenská kultúrna verejnosť má záujem o dianie v našom spolku. Do pohнутých životných príbehov emigrantky, bývalej učiteľky Márie, nás čítaním úryvkov z knihy vtiahla slovenská herečka Milka Došeková.

Alžbeta Sommerbauer sa vo svojom diele vyznáva z lásky k rodnej zemi a jedna z ukážok sugestívne zachytávala obraz návratu Márie do vlasti po páde železnej opony. Jej nevýslovné šťastie z možnosti stretnúť rodinu a blízkych, sa strieda so strachom, že za svoje protiprávne opustenie Československa bude stíhaná.

Alžbeta Sommerbauer sa nám zdôverila aj s dôvodom, pre ktorý sa rozhodla napísať autobiografickú knihu. Napriek tomu, že svoje deti miluje z celého srdca, bola rada, že v časoch, keď sa rodine v nových podmienkach nežilo najjednoduchšie, ju netrápili otázkami, prečo opustila vlasť. Vykreslila okolnosti, ktoré ju priviedli k tomuto závažnému a riskantnému rozhodnutiu, ale aj jej pevný postoj obhájiť svoje konanie a niesť zaň zodpovednosť.

Celý večer bol zostavený ako pôsobivé umelecké pásmo. O hudobný doprovod sa postarali manželia Bangovci a Milan Ištvaneč. Manželia Bangovci, obaja nevidiaci mladí ľudia, sú mnohým našim čitateľom známi z potuliek centrom Viedne, kde ich možno často stretnúť pri muzicovaní. Ak niekto hľadá spojenie medzi autorkou a hudobníkmi, je prosté. Neľahká cesta životom a nezlomná sila, ktorá poháňa týchto ľudí zápasit nielen s vlastným životom, ale pomáhať aj druhým ľuďom. Životné osudy postihutej, pre niektorých aj kontroverznej dvojice v súčasnosti inšpirujú aj k napísaniu novej knihy. A tak azda o rok sa opeť stretne na Otto Bauer Gasse a započúvame do jednej z kapitol práve sa rodiacej knihy...

SME DVAJA

SÓLISTI DVOCH RÔZNYCH SÚBOROV – OTEC JOZEF V METROPOLITNEJ OPERETE V BADENE PRI VIEDNI, SYN DODO V ŠTÁTNEJ OPERE V BANSKEJ BYSTRICI – SA PREDSTAVILI V SPOLOČNOM KONCERTNOM PROGRAME SME DVAJA. NAVYŠE JOZEFA IVAŠKU POZNÁME Z PLESOV VIEDENSKÝCH SLOVÁKOV, KTORÉ ORGANIZOVAN NÁŠ SPOLOK.

Štúdium operného spevu absolvoval Jozef Ivaška na VŠMU v Bratislave už ako člen zboru Slovenského národného divadla (SND). Keďže v ňom nemal perspektívu sólistu, skúsil niekoľko konkurzov v Rakúsku a od roku 1981 tu aj pôsobí. Už od študijných čias vždy "lavíroval" medzi vážnou a populárnou hudbou. Priazeň publika si získal svojimi najznámejšími pesničkami *Dievčatá z kamenných sídlisk* a *Štvrté poschodie*. Počas vynútenej prestávky, spôsobenej tým, že mu na Slovensku odobrali cestovný pas, sa musel s rakúskym publikom rozlúčiť. Do Rakúska sa opäť vrátil aj s rodinou po zmenách v roku 1989.

O tom, že jablko nepadlo ďaleko od stromu nás presvedčil syn Dodo, ktorý končí štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici a zároveň pôsobí aj ako sólista Štátnej opery v Banskej Bystrici. Debutoval postavou Fredyho v muzikály *My Fair Lady* a najnovšie v opere *Predaná nevesta* spieva Vaška. Vydal už aj prvú CD platňu pod názvom *Mária*, na ktorej je výber zo známych muzikálových melódií.

Otec a syn Ivaškovci sa nám predstavili v novom programe *Sme dvaja*. Nechýbali v ňom Jozefove hity, muzikálové a operetné melódie a tiež šanson Divadlo. Text tejto piesne skomponoval Peter Štilicha, ktorý sa žiaľ pre pracovné povinnosti spojené s jeho postom kultúrneho ataše v Paríži, nemohol klubového večera zúčastniť. Aj keď na pozvánke boli avizovaní len dvaja členovia muzikantskej rodiny, čakalo nás ešte jedno prekvapenie. Za mixážnym pultom sa objavila manželka Jozefa Ivašku, ktorá sa postarala o akustické doladenie celého večera a potvrdila nám, že u nich doma má hudobná múza prím.

ROBO

VÝNIMOČNÝ REBEL

GRIGOROV

V máji sa v priestoroch Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku uskutočnil koncert slovenského speváka Roba Grigorova. Po koncerte sme trojnásobného víťaza Bratislavskej lýry pozvali k mikrofónu, aby našim čitateľom porozprával niečo zo svojej hudobnej minulosti, prítomnosti ale i budúcnosti.

Po Robovej emigrácii v roku 1988 bola jeho nádejne rozbehnutá kariéra vtedajším režimom pozastavená a až do revolúcie v roku 1989 sa jeho piesne ani nehrávali v rádiách, vďaka čomu sa na neho takmer zabudlo. Po návrate na Slovensko sa prihlásil o slovo vydaním nových albumov, ktoré boli ovplyvnené jeho belgickým pôsobením.

Ako to bolo s Ventilom RG, kde si začínal ty aj Ján Kuric? Išlo medzi vami o spoluprácu alebo o konkurenciu?

Nastúpil som do Ventil RG v tom období, keď Janko Kuric odišiel na vojnu a kapela potrebovala speváka. Hrali sme spolu asi tri roky. Ventil RG bol orientovaný na ska štýl a ja som postupom času začal viac inklinovať k reggae, preto som si vytvoril novú kapelu.

Takže toto bolo obdobie kedy sa na slovenskú scénu dostáva MIDI.

Áno. V novej kapele boli v porovnaní s Ventilom RG starší, skúsenejší muzikanti a pre mňa bolo výhodné aj to, že som sa mohol viac venovať vlastnej tvorbe.

Ktorým hitom ste sa dostali do povedomia širšej verejnosti?

V začiatkoch malo MIDI undergroundové publikum, takže popularita tu akosi nepasuje. Komerčný úspech nám priniesli piesne Žuvačka za ucho a Edo.

Zostavil si kapelu pre Mirku Brezovskú. Mali ste aj spoločné umelecké plány?

Vytvoril som síce pre Mirku kapelu, zložil som pre ňu aj niekoľko pesničiek, ale o spoločných vystúpeniach som neuvažoval.

Aký podiel zohral v tvojej tvorbe prílev nových textárov?

Spolupracoval som s mnohými textármi - s Kamilom Peterajom, Ľubošom Zemanom, Žákom, Krausom a ďalšími. S väčšinou

z nich sa veľmi dobre poznám a prv než pre mňa napíšu text, dlho spolu sedíme a diskutujeme o všeličom možnom. Vhodný text mi musí byť blízky, musí vychádzať akoby zo mňa, musí sa mi trafiť aj jazykom. Keď si prečítam text a viem ho zaspievať, tak to je ten pravý pre novú pieseň.

Čo pre teba znamenalo víťazstvo na Bratislavskej lýre? Kedy to bolo a s akou pesničkou?

Na Bratislavskej lýre som sa na stupienku víťazov s mojimi pesničkami ocitol trikrát: Espresso Orient, Posledný valčík pre Európu (strieborná BL 1986) a Veľký smútok malých miest. Tú poslednú však stihol smutný osud. Nevyhovovala vtedajšej línii, lebo až príliš pravdivo a realisticky vykresľovala situáciu na Slovensku. S odôvodnením, že u nás nie sú ani malé a už vôbec nie smutné mestá, bola stiahnutá z vysielania.

Napriek tomu, že si prívržencom reggae a ska štýlu koncertné vystúpenia kapely boli známe veľmi decentnou módou. Vystupovali ste vo frakoch a motýlikoch.

Za socializmu bol problém vystupovať v džínsoch. Z recesie sme preto zvolili iný extrém.

Keďže veľa našich čitateľov prežilo roky v emigrácii, zaujíma ich táto etapa v tvojom živote. Ako si prežíval tento pobyt ďaleko od domova?

Toto obdobie spadá do roku 1988. Bola to krátko pred revolúciou a bol to čas, keď som nemohol vystupovať. Vysielačie mojich piesní v rozhlase a televízii bolo zakázané, moja

činnosť bola pozastavená. Chcel som si urobiť výlet, niečo si kúpiť. Nerozmyšľal som o tom ako o emigrácii. Našiel som si tu mnohých priateľov, čiastočne som sa venoval aj muzike, ale v móde tu bola hudba, ktorá ma nebavila a žánrovo mi nevyhovovala.

Ešte pred tvou emigráciou si spolupracoval s írskym spevákom Spyderom Simpsonom. Ako sa začalo vaše spoločné účinkovanie?

So Spyderom Simpsonom som sa zoznámil na Bratislavskej lýre. Spriatelili sme sa a začali úspešnú spoluprácu. Na Slovensku sme spolu absolvovali koncertnú šnúru vystúpení, účinkovali sme v televízii so spoločnou piesňou. Následne boli naplánované naše spoločné vystúpenia v Írsku. Žiaľ tragická autonehoda po ktorej zostal Spyder dlhodobo v kóme prerušila našu spoluprácu.

Čo ťa inšpirovalo k využitiu saxofónu v твоjich piesňach?

Prvé čo som počul okrem Beatles a Rolling Stones bol Bob Marley. Mój kamarát mi zo zahraničnej cesty v Rakúsku priniesol niekoľko platní. Boli z výpredaja a bol to Bob Marley. Tu som prvý raz počul, čo dokáže saxofón. Cez budhizmus som sa snažil hlbšie pochopiť tohto hudobníka, ktorý bol aj budhistickým mníchom.

Ale v poslednej dobe ťa doprevádza harmonika?

Áno harmonika je bluesová, výborne sa hodí k štýlu mojich skl-

dieb a Boboš Prochádzka je vynikajúci instrumentalista. Najnovšie máme v kapele ruského saxofonistu Nikolaja. A ten je naozaj trieda.

Neuvažuješ pribrať do obsadenia aj vokalistku?

Ale áno, istú dobu sme mali v kapele aj dve vokalistky. Dôvody sú to však veľmi prozaické - je nás veľa a sú potom problémy aj s dopravou.

V súčasnosti sa veľkej obľube teší muzikál. Nemáš záujem účinkovať v muzikály, alebo prípadne sám skladať?

Nie, nikdy. Tak tam ma nebudete počuť. Ale muzikál mám rád, rád naň chodím. Páčia sa mi napríklad Tomi či Fidlík na streche sú to výborné veci.

Ákú hudbu počúvaš ty, na aké koncerty chodíš?

Mám rád každú hudbu. Naozaj všetko. Od jazzu cez blues a ruský židovský zbor. Môže to byť aj dychovka, len musí byť dobrá, kým je cítiť, že to tých muzikantov baví, lebo keď sa hudobníci nudia, nebaví ich to a potom to nestojí to za nič. Rád chodím napríklad aj sem do Rakúska na reggae koncerty, ktoré bývajú vo Wiesene v Burgenlande.

Robo, ďakujem Ti za rozhovor a prajem veľa ďalších úspešných koncertov, podobným tomu u nás vo Viedni.

Robo Grigorov patril vždy k neprehliadnuteľným postavám slovenskej hudby. Snažil sa tvoriť mimo hlavného prúdu a bol jedným z prvých, ktorí k nám úspešne priniesli exotické vplyvy. Presne v tomto duchu sa nesie aj jeho nový album Sám. Zatiaľ, čo všade naokolo zúria módné gitarovopopové kapely, Grigorov stavil na žánrovú pestrosť, bohaté nástrojové obsadenie a v našich podmienkach originálne aranžmány. Vďaka nej možno na jeho albume počuť piesne ovplyvnené arabskou hudbou, židovským klezmerom, jamajským reggae, alebo hinduistickými náboženskými motívmi.

Jánošík vo Viedni

Divadelné predstavenie Radošinského naivného divadla (RND) z Bratislavy už tradične otvára v našom kultúrnom spolku novú sezónu. Tohto roku nám to termínovo až tak nevyšlo, ale hlavne je, že k nám opäť prídu s niečím novým, zaujímavým a nepochybne aj výborným. Bude to skutočne nevšedné podujatie - ich jubilejné piate vystúpenie vo Viedni pre rakúskych Slovákov. Tak trochu jubilejné aj pre RND, lebo sa nám predstavujú so svojou 36. premiérou. Tentokrát to bude divadelná hra JÁÁÁNOŠÍÍÍK (po tridsiatich rokoch).

Iste, majú na to svoj dôvod, že sa vracajú k tejto kedysi najúspešnejšej hre v novej úprave a s obnoveným názvom. Téma hry je pre nás aktuálna po stáročia. V čase, keď Stanislav Štepka napísal pôvodnú verziu Jánošíka, nebolo u nás doma najveselšie. Po príchode okupantov v roku 1968 sa začalo obdobie normalizácie. Do funkcií sa začali predierať "osvedčené" kádre, ktoré si svoje rovnako "osvedčené" pozície upevňovali tvrdou ideológiou. A tak sa tu skoro zo dňa na deň vyrojilo tisíce hrdinov socialistickej práce a robotníckeho hnutia. „Príbúda hrdinov, ubúda ľudí,“ smutno konštatuje radošinský Jánošík pred odchodom do hôr.

V čom hľadať paralelu medzi tamtým jánošíkovským príbehom a tým dnešným? Možno v kladení otázok, na ktoré divadlo ťažko poskytne odpovede - či treba stále čakať na toho, kto nám čosi nasľubuje a kdesi nakradne - a my ho za to pochválime. Či vôbec potrebujeme takéhoto hrdinu? A vôbec - môže byť hrdinom ten, čo tára a kradne? Sú zbojníci hrdinovia? Nie sú to iba obyčajní kriminálni, čo porušujú zákon? A ďalej - je normálne a morálne (povedzme) bohatým brať a (povedzme) chudobným dávať? Čo sa stane, ak

už nebude kde kradnúť? A čo tak nečakať na toho, kto nám z toho nakradnutého čosi priniesie a pokúsiť sa zbohatnúť vlastnou prácou? Čo nám v tom bráni? Ozaj, čo? Možno iba ten starý, zažratý zbojnícko-jánošíkovský mýtus kdesi v nás. Možno aj o tom a možno aj preto opäť po tridsiatich rokoch Jááánošiiik.

Na tieto a mnohé ďalšie otázky sa nám s nadsádzkou a v odlahčenej forme pokúsia odpovedať autor a herec Stanislav Štepka, režisér Jakub Nvota ako aj ďalší členovia súboru vo štvrtok 18. októbra 2001 v Divadle Freie Bühne. Tešíme sa na tento nevšedný umelecký zážitok, ktorý nám Radošinci vždy raz do roka priniesú spolu so spomienkou a hrejivým teplom rodného domova.

Edith Veith

Die Kinder der Europäischen Volksschulen gestalteten das Rahmenprogramm zur Vernissage im Wiener Parlament: "Die Kunst der Botschafterin"

"Nach Wien fahre ich 50 Kilometer und nach Bratislava sind es für mich rund 10 Kilometer", verriet der dritte Präsident des Nationalrates Werner Fasslabend am 11.6. abends im Parlament. Grund für diesen geographischen Einblick ins Privatleben war eine Vernissage der besonderen Art. Die österreichische Botschafterin in der Slowakischen Republik ist neben ihrer Diplomatenlaufbahn auch Malerin. Gabriele Matzner stellte ihre Werke unter dem Motto "Die Slowakei mit den Augen einer Wienerin" im Wiener Parlamentsgebäude der Öffentlichkeit vor. Unter den zahlreichen prominenten Gästen aus Diplomatie und dem Parlament fand sich auch die slowakische Ministerin für Infrastruktur und Privatisierung Maria Machová. Der Rektor der Hochschule für Bildende Kunst in Bratislava, Prof. Štefan Šlachta würdigte die künstlerische Arbeit der Diplomatin, die in ihren Bildern vor allem die landschaftlichen Schönheiten der Slowakei hervorhebt.

Für ein erfrischendes Rahmenprogramm sorgten die Mädchen und Buben von der Europäischen Volksschule, 1150, Goldschlagstr. 14 und 1150 Benedikt Schellingergasse 1 und der Europäischen Mittelschule in Wien 1070. Eine gelungene Veranstaltung der Österreichisch-slowakischen Gesellschaft. (rv)

Predstavujeme tenisový klub Slávia Wien.

Pred šiestimi rokmi sa stretlo niekoľko športových nadšencov, aby usporiadali 1. tenisový turnaj pre členov a priateľov Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku. Ani netušili, že práve začali písať dejiny teraz už nášho tenisového klubu Slávia Wien. Ako vlastne vznikol?

Ešte pred prvým zápasom turnaja upútala našu pozornosť tmavá limuzína s diplomatickou poznávacou značkou. Auto pomaly zastavilo vedľa tenisových kurtov, vystúpil z nej jeden pán a zamieril smerom k nám. Keď prišiel, na naše prekvapenie sa nám prihovril po slovensky. Predstavil sa a opýtal, či sa tu koná tenisový turnaj rakúskych Slovákov? Bol to bývalý veľvyslanec Slovenska v Rakúsku pán Jozef Klimko.

Sadol si do hľadiska a pozorne sledoval celý priebeh turnaja. Povzbudzoval slabších a našiel slová uznania pre lepších hráčov. Napokon osobne odovzdal dary víťazom, ktoré priniesol. Hoci vtedy sme naším "tenisovým umením" ešte nemohli zaujať tých niekoľko divákov a celkom iste nie ani veľvyslancu, jedno sme však celkom iste vytušili – veľké nadšenie v nás všetkých pre tento krásny šport.

Inak sme si totiž ani nevedeli vysvetliť slova pána Klimka po turnaji, keď nás vyzval založiť si vlastný tenisový klub a prihlásiť sa do viedenskej ligy. To, čo sa zdalo na začiatku skoro nemožné, už o niekoľko mesiacov bolo skutočnosťou. Na Viedenskom tenisovom zväze zaregistrovali počtom hráčov najmenší klub Slávia Wien. Bolo nás síce iba šesť hráčov, ale tím sme splnili podmienku, aby sme vôbec mohli hrať.

Klub sme nazvali podľa sesterského TK Slávia Právnik Bratislava – jedného z najlepších tenisových klubov na Slovensku, ktorého funkcionárom už vtedy bol pán Klimko. Prvé roky v súťaži boli pre nás len poznávacie. Vystriedalo sa niekoľko hráčov, ale jadro tímu zostalo to isté a naše neutíchajúce prvotné nadšenie bolo sem-tam odmenené víťazstvom.

Prelomový rok sme zažili až v minuloročnej sezóne 2000/2001. Nielen že sme vyhrali našu skupinu (4 víťazstvá – 1 prehra), ale postúpili sme aj do vyššej súťaže. Tento rok sme úspešne nadviazali na výsledky z minulého ročníka (zatiaľ 2 zápasy - 2 výhry) a veríme, že sa nám rovnako dobre bude dariť aj v tejto sezóne.

Ak máte záujem o tenis, či už ako divák, alebo hráč, máme pre vás zaujímavú ponuku. Prídite sa pozrieť na naše majstrovské zápasy. Budú sa konať 8. a 22. septembra 2001 o 14,00 v 3. okrese na Faradaygasse neďaleko vlakovej stanice Südbahnhof. Okrem toho si môžete zahrať aj tenis. Dňa 15. septembra 2001 nezabudnite prísť na tenisové kurty Faradaygasse, kde sa bude konať Tenisový deň.

Samotná registrácia klubu, majstrovské zápasy, prenájom kurtov a tréningy sú náročnou finančnou záležitosťou a musíme si to hradiť väčšinou z vlastného vrecka. Finančne nám však pomáhajú viedenská pobočka Poštovej banky a firma ADS Autovermietung & Taxidienst, za čo im veľmi pekne ďakujeme.

Jožo Macura

Listáreň

Vážený pán Mlynár,

po 4-týždňovom pobyte v nemocnici dostal sa mi konečne časopis pohľady do rúk. Vďaka za neho! ...Je to nádherný pocit čítať opäť Pohľady a vedieť, že je mi ešte darovaný neurčitý čas, aby som pokračovala napr. v písaní. V máji vyšli dve moje prózy – Euro Nocturno a Povesti o kráľovi Tatier. Akonáhle ich dostanem zo Slovenska, pošlem Vám z nich.

Zároveň Vám blahoželám k narodeniu synčeka a prajem celej rodinke hlavne veľa zdravia. Prosím, odovzdajte moje úprimné pozdravy všetkým členom vedenia spolku. V duchu som stále s Vami. Prajem Vám veľa úspechov a nech sa Vám vo všetkom darí.

Vaša Gabriela Gärtner – Vaškovičová

Milá pani Gabriela,

všetci Vám ďakujeme za milé slová uznania a želáme Vám ešte veľa veľa zdravia a síl - aj na písanie do Pohľadov.

za nás všetkých Ingrid Konrad

Milý Vladko,

Veľa srdečných pozdravov posielam celej Tvojej rodinke a gratulujem Vám k rozšíreniu sa – predbehli ste v tom aj EU.

Gratulujem ešte raz k Pohľadom. Páčil sa mi originálny „Telefonát s Táňou“ – iste nie len mne! No Tajka by aj inak reagovala – zmenila by sa o rakúskych Slovákoch, pre Rakúsku republiku bola predsa ich najvyššou predstaviteľkou at oho si ona bola plne vedomá, i dôsledkov, aj právnych...

Anton Hrabovec

Dostali sme e-mailom

Ďakujem vám za slovenské Pohľady. Podarilo sa vám z nich urobiť solídny časopis. Články sú informatívne, aj forma je v poriadku. Gratulujem!!!

Zdenka Becker

Vielen Dank für die Zusendung der neuesten Nummer von Pohлады. Ich habe mit großem Interesse bereits einige Artikel gelesen. Darf ich gleichzeitig um Korrektur meines Vornames von Norbert auf richtig Robert bitten? Herzlichen Dank im voraus und liebe Grüße.

Dr. Robert Bek

Sehr geehrter Herr Bek, danke für Ihr e-mail und Ihren Hinweis; mit dieser Veröffentlichung entschuldigen wir uns für unser Fehler.

Ingrid Konrad

Surf“n Web

Ako ináč – keďže je rok 2001 „Medzinárodný rok dobrovoľníkov“, tak sa naša skromná rubrika zaujímavých stránok z Internetu zaoberá tiež touto témou.

Pod www.iyv2001-org/index.htm sa máte možnosť dozvedieť všetky detaily a aktuality k danej téme. Nezapomnite sa tu aj informovať čo sa deje u nás doma – Klik na „Austria“ a už ste tam. NGO's majú samozrejme stránku aj v Rakúsku – www.ngo.at – len tu ešte chýba link na našu spolkovú stránku. Najdôležitejšou organizáciou dobrovoľníkov sú požiarnici, bližšie sa môžete dozvedieť podrobnosti o ich práci pod stránkou – www.feuerwehr-noe.or.at – podľa bydliska aj niečo o činnosti miestnej organizácie. Pre milovníkov zvierat poteší dôležitá stránka – www.tierschutzverein.at .

Vlado Mlynar

Hot News: RSKS goes Internet

Určite to nie je pre nikoho z Vás novosť - v dnešnom svete sa bez Internetu ako medium pre komunikáciu a výmenu informácie nezaobíde žiadna firma či organizácia. Niektorí ľudia su priam závisli od prístupu k tomuto mediu. Po dlhodobej absencii nám nič iného nezostalo, ako sa aj tejto „Herausforderung“ postaviť. Budujeme našu Internetovú stránku a budeme radi, ak aj vy milí čitatelia prispějete nápadmi, príspevkami k tomuto významnému kroku nášho spolku. Od septembra 2001 sa môžete online informovať o všetkých našich podujatiach, ktoré organizujeme. Už teraz si môžete aktuálne čísla Pohľadov elektronicky pozrieť. Ak Vám pošta robí problémy, alebo kedykoľvek budete mať čas tak navštívte našu stránku – www.oeskv.at – a dajte nám feedback čo sa Vám páči a čo by tam malo ešte byť!

Vlado Mlynar

(snáď inú INTERNETOVÚ grafiku – ak žiadnu chlapci z grafiky nenajdu tak nech mi dajú vedieť !!!)

Program :

26. august 2001 výlet loďou do Tullnu ("Dolné Rakúsko")
od DDSG Reichsbrücke a naspäť bicyklom
Info týždeň pred termínom na čísle 0699/109 01 466
u Jozefa Macuru
20. september 2001 Koncert Jána Lehotského
Otto Bauer-Gasse
23/11, 1060 Wien
4. október 2001 „Ako bolo na počiatku“
pásmo rozprávania o
histórii
v podaní manželov Tumovcov
Otto Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
18. október 2001 „JÁÁÁNOŠÍÍÍK (po
tridsiatich rokoch“
Radošinske naivné
divadlo vo Freie Bühne Wien
výročné 5. predstavenie
vo Viedni na pozvanie RSKS

Ján Lehotský bude na jeseň hosťom RSKS

20. Septembra 2001 sme do našich spolkových priestorov pozvali jedného z najúspešnejších skladateľov slovenskej modernej populárnej hudby – Jána Lehotského.

V roku 1972 nastúpil do skupiny Modus a neskôr po personálnych zmenách sa stáva jej lídrom. Prostredníctvom skupiny Modus Ján Lehotský široko uplatnil svoj výrazný kompozičný talent. Jeho piesne vychádzajú z rozvinutého bluesového a soulového cítania. Skupina sa stala odrazovým mostíkom k veľkým celoštátnym úspechom Mariky Gombitovej a Miroslava Žbirku.

Lehotský si vytvoril vlastný a zreteľne odlišný piesňový štýl. Jeho hlavnými znakmi sú svojská melodická nápaditosť spojená s pevným rockovým podkladom a bohaté používanie vokálnych i zborových partov. Textársky spolupracoval najmä s básnikmi Kamilom Peterajom a Jozefom Urbanom. Ján Lehotský je držiteľom mnohých hudobných ocenení. Posledné roky vydal tri autorské albumy Ján Lehotský a priatelia (1990), Čiernobiely svet (1996), Poslední a prví (2000), kde sa prejavil aj ako výrazná spevácka osobnosť.

Dr. Anton Hrabovec

Náš jubilant, žilinský rodák, čestný predseda Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku sa dožíva svojich 75 narodenín. Vôbec si netrúfam vymenovať všetky zásluhy pre zahraničných Slovákov. Listina rozličných funkcií, ktoré po svojej emigrácii v rámci činnosti pre Slovákov vykonával, by bola veľmi dlhá a neviem či si on sám na všetky spomenie. Jeho zásluhou a podľa mňa vyrcholením jeho činnosti bol 9. september 1992 kedy boli Slováci v Rakúsku konečne uznaní za osobitnú národnostnú skupinu. To všetko 10 rokov po tom ako niekoľko slovenských aktivistov okolo architekta Jána Košího založila náš spolok - RSKS. 29. októbra roku 1982 sa vo Viedni zišlo zakladajúce Valné zhromaždenie spolku a schválilo navrhnuté stanovky, plán činnosti i finančný plán. Na schôdzi bol zvolený výbor a tretím predsedom sa stal Anton Hrabovec.

Aj keď cesta zo Žiliny do Viedne nie je veľmi dlhá, Tonko potreboval pol sveta na to aby sa tu usadil. Jeho cesta viedla cez Bratislavu do Bangladéša, odtiaľ do Malajska, Kene a Indie až napokon sa nasmerovala na Salzburg, aby sa nakoniec dostal do Viedne.

Študoval na Vysoké škole technickej v Bratislave, kde po niekoľko rokov vo Výskumnom ústave zväčškom, po konkurze pre UNESCO v roku 1965, spravil svoj prvý veľký skok do sveta – do východného Pakistanu, dnešného Bangladéšu. Tu pracoval ako zväčšský odborník na fakulte polytechnike v meste Chittagong. Nasledovalo šesť mesiacov v Malajsku a potom tri roky na univerzite v hlavnom meste Kene, Nairobi a potom v Indii. Od roku 1972 žije so svojou rodinou (Tonko je ženatý a s Aničkou má dve deti, dcéru Katku a syna Petra) vo Viedni, kde opäť pracoval až do svojho dôchodku vo Výskumnom ústave zväčškom.

Prajeme mu ešte veľa tvorivých rokov a veľa zdravia.
Vlado Mlynar